

Summering av ANDTS uppdraget år 2023 och planering för 2024

Förebygga (ANDTS)
alkohol, narkotika, doping, tobak, spel om pengar

Stefan Åberg, ANDTS-samordnare, Socialförvaltningen
Helsingborg stad

Summering av år 2023

ANDTS-samordnaren

Stefan Åberg anställdes på tillståndsenheten 2017 (Socialförvaltningen). Uppdraget innebär att arbeta förebyggande med alkohol, narkotika, doping, tobak och spel om pengar.

Under året blev Helsingborgs ANDTS-samordnare utnämnd till Sveriges bästa förebyggare. Juryn bestod av [Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning](#), [CAN](#), [IQ](#) och [Sveriges Länsstyrelser](#). Motiveringen, "Stefan Åberg är en envis och innovativ person som gjort betydande insatser för att förebygga droganvändning. Hans engagemang och handlingskraft belönas därför med utmärkelsen, Årets förebyggare. Stefans insatser har bidragit till att öka medvetenheten i Sverige. Han är en inspirerande förebild som uppmuntrar andra att engagera sig i drogförebyggande arbete." Juryn lyfte även de digitala plattformarna Verktygslådan och SANDT-podden.

Hemsidan Verktygslådan

Populära hemsidan [Verktygsladan.hbg.se](#) är ett samarbete mellan Socialförvaltningen och Skol- och fritidsförvaltningen. ANDTS-samordnaren är ansvarig för plattformen och uppdaterar denne kontinuerligt med relevant information. Hemsidan vänder sig framför allt till de som arbetar förebyggande med ämnena och möter målgruppen i olika sammanhang.

Förutom huvudämnena alkohol, narkotika, doping, tobak och spel om pengar, har hemsidan även andra ämne exempelvis sexualitet, samtycke och relationer. Den sistnämnde ansvarar elevhälsan för innehållet. ANDTS-samordnaren skapar lektionsmaterial och varianter av informationsmaterial exempelvis affischer, filmer och faktamaterial. En del av materialet har elever från olika skolor skapat.

Två gånger under året träffas styrgruppen (Elevhälsan- respektive Tillståndsenhetens chefer och ANDTS-samordnaren) för att diskutera hemsidans innehåll och framtid. En referensgrupp till plattformen träffas fyra gånger under året (rektorer, elevhälsan och andra relevanta deltagare) för att diskutera förbättringsåtgärder för hemsidan och förebyggande åtgärder i ANDTS frågorna.

År 2021 hade hemsidan 12 300 sidvisningar, 2022 var det 16 193 och under 2023 var det 19 613. Snitt tiden som användaren besökte hemsidan var 2 minuter och 37 sekunder under 2022 medan detta år var det 3 minuter och 6 sekunder. Förra året nerladdades 2952 material från hemsidan medan detta år nerladdades 3 324. Tanken är att hemsidan och SANDT-podden ska komplettera varandra.

Under året har många varit intresserade av hemsidan exempelvis har myndigheten Forum för levande historia som samverkar med Skolverket för utbildningsmaterial, privata aktörer och kommuner visat intresse.

Podcast SANDT

SANDT-podden skapades under covid-19 pandemin, år 2020. Målet var att synliggöra olika verksamheter som arbetar med ANDTS, ge lägesbild om ANDTS ämnena samt ge informativ information och förebyggande tips. Podcasten primära målgrupp är de som möter ungdomar i olika sammanhang. Plattformen är ett komplement till hemsidan Verktygslådan. Namnet SANDT är en förkortning av Spel om pengar, Alkohol, Narkotika, Doping och Tobak. I varje avsnitt bjuder ANDTS-samordnaren in olika sakkunniga gäster. [SANDT-podden](#) finns på de flesta podcastsidor exempelvis Spotify och Anchor.fm.

SANDT avsnitten har spelats in på olika platser exempelvis på HBG Works, Aktivitetshuset Tryckeriet, på en skola eller på Mötesplatsen Kalifornien. En del avsnitt har även spelats in med en bärbar mikrofon eller via plattformen Teams. Hittills har bland annat forskare, politiker, poliser, doktorander, chefer, världsmästare och skolpersonal varit gäster. Genomsnittstiden för ett avsnitt är 30 minuter.

Första avsnittet släpptes augusti år 2020. I början släpptes två avsnitt i månaden, men nu släpps ett avsnitt i månaden. Hittills har SANDT-podden 47 avsnitt och dessa har spelats närmare 20 000 gånger.

ANDTS-bloggen

ANDTS-samordnaren samverkar med pedagog sajten.familjenhelsingborg.se, hemsidan är kopplad till 11 kommuner i Nordvästra Skåne. Här har vi skapat en flik för SANDT-podden och en ANDTS blogg, där ANDTS-samordnaren gör olika inlägg under året. Tanken är att inspirera pedagoger och skolledare i ANDTS ämnena.

Ren Träning

[Ren träning Helsingborg](#) är ett nätverk som har funnits i 10 år. Varje år träffar ANDTS-samordnaren gymmen i staden vid två tillfällen. På mötena deltar alltid polisen och några andra nyckelpersoner. På nätverksträffarna brukar cirka 30 närvara. Nätverkets mål är att gymmen förblir doping och narkotikafria samt säkra och trygga att träna på. Mötesdeltagarna får relevant information om ämnena av ANDTS-samordnaren och av polisen. Vid varje träff bjuder ANDTS-samordnaren in någon sakkunnig person som föreläser om ett visst ämne. På möten har deltagarna möjligheter att utbyta sina erfarenheter med varandra och lyfta olika frågeställningar till gruppen.

Droganalyser i avloppsvatten

ANDTS-samordnaren fick uppdraget av (SLF) Trygghet Säkerhet att genomföra droganalyser i avloppsvattnet från år 2021 till 2023. Provtagningar kommer även att utföras under 2024. Varje år utförs fyra provtagningar vilket innebär 12 prover hittills. Hälften av proverna utförs på helgen och de andra proverna på vardagar. NSVA (Nordvästra Skånes Vatten och Avlopp AB) tar vattenproverna, därefter skickas proverna till RISE (Research Institutes of Sweden AB) som analyserar vattnet.

När provresultaten färdiganalyserade då sammanställer ANDTS-samordnaren svaren och sprider resultaten vidare i olika forum. Metoden är ett komplement till andra mätmetoder som utförs i staden. Detta förfaringsätt visar vilka drogtrender det är i Helsingborg. ANDTS-samordnaren samverkar med Länsstyrelsen och ett antal skånska kommuner för erfarenhetsutbyte exempelvis när provtagningstillfällena ska utföras. Provtagningarna genomförs i april och oktober/november. Verktyslådan hemsida finns en mer utförlig rapport.

2021–2023 provsvar visar att cannabis och kokainbruket ökar både vardagar och helger. De andra narkotikapreparat som mäts visar uppgång och nergång. Vissa droger är betydligt vanligare på helgen medan andra droger används lika mycket under hela veckan. De narkotikapreparaten som granskas är Cannabis, MDMA, Kokain, Amfetamin och Tramadol. Helsingborgsvärdena visar lite högre än samverkanspartnerns resultat. På hemsidan [Verktyslådan](#) finns mer utförlig information.

Rapport om narkotikaläget 2023

I olika sammanhang efterfrågas vilka drogtrender det är i Helsingborg och Sverige. ANDTS-samordnaren summerar varje år olika undersökningar och intervjuat olika professioner till ett dokument. Detta finns på hemsidan [Verktyslådan](#).

Varannan vatten/Campus

Kampanjen Varannan vatten har varit ett stående koncept under studentbalen, studentfesten och på Helsingborgs festivalen i många år. Under detta år var det 16 personer (stadsanställda, volontärer) som var vattenutdelare vid dessa tillfällen. Sammanlagt serverades 10 000 muggar med vatten vilket motsvarar 2500 liter vatten.

Ett annat återkommande inslag under åren har varit att informera om smartare förhållningssätt till alkohol för elever som är fadderansvariga på "nollningen, Novischeriet" på universitets Campus. När Covid pandemin gjorde sig gällande, då skapade ANDTS-samordnaren en digital film med information till eleverna. Denna film visades även detta år för studenterna.

ANDTS information

Under året har ANDTS-samordnaren föreläst fysiskt och digitalt i olika sammanhang exempelvis till skolpersonal, föräldrar, politiker och kommunanställda. En hel del städer har visat stort intresse av Helsingborgs ANDTS arbete. Varje vecka informerar ANDTS samordnaren relevant information via olika medier till olika samverkanspartner exempelvis till alla rektorer, elevhälsopersonal och andra som arbetar med ANDTS ämnena. En del av denna information sprids därefter vidare till ungdomar och föräldrar.

Projekt/kampanjer

Varje år skapas alltid olika projekt. Under detta år har ANDTS-samordnaren och en kommunikatör gjorde en reklamfilm för [Verktygslådan](#) och en för [SANDT-podden](#). Projektet Rökförbudsskyltar som elever skapade tidigare år, dessa skyltar efterfrågas fortfarande. Ett projektsamarbete har inletts med Systembolaget. Tanken är att ANDTS-samordnaren och några andra professioner inom kommunen ska vara involverade i detta projekt framöver. Kommer utfallet bli lyckat, då är förhoppningarna att det blir ett återkommande inslag framöver.

Ett projekt som har inletts är med en gymnasieskola, elever ska skapa 10 olika bilder till hemsidan Verktygslådan. Förhoppningarna är att detta kommer medför att hemsidan Verktygslådan blir ännu mer attraktiv och lättövergripig. Ett annat projekt som är i planeringsstadiet är med en gymnasieklass, där elever ska vara med och skapa utbildningsfilmer om narkotika/cannabis. En film ska riktar sig till ungdomar och en till vuxna och personal. Elevernas huvuduppgift kommer vara att filma, redigera och texta talen. ANDTS-samordnaren och en polis kommer vara skådespelarna.

Varje år är det ett antal nationella kampanjer som ANDTS-samordnaren uppmärksammar. Då förs budskapen ut i olika sammanhang och ibland skapas även material till dessa tillfällen. Kampanjer som lyfts är Tobaksfria veckan, Tobaksfria dagen, Hej då alkoholskador, Tonårspärlören, Spela roll och Vit jul. Vid dessa tillfällen samverkar ANDTS-samordnaren med andra städer och olika organisationer.

MHFA utbildning

ANDTS-samordnaren utbildade sig till instruktör i psykisk hälsa ungdom (MHFA) år 2021. Därefter har ANDTS-samordnaren utbildat personal från Socialförvaltningen i en 2-dagars utbildningar i ämnet. Under 2023 var det fyra utbildningstillfällen.

Övrigt

ANDTS-samordnaren representerar Helsingborg stad i olika sammanhang och besvarar frågor inom ämnena vid olika tillställningar. ANDTS-samordnaren är med i olika nätverk och samverkar med många olika kommuner/städer och organisationer exempelvis [Narkotikapolitiska center](#), [Centralförbundet för alkohol och narkotika](#), [Narkotikafritt samhälle](#), [Folkhälsomyndigheten](#), [IQ](#), [Tobaksfakta](#) och [Länsstyrelsen](#).

Planering för år 2024

Förflyttning

Början av året kommer ANDTS-samordnaren förflyttas fysiskt från Tillståndsenhet på Bredgatan till Mobila Teamet på Helsingborg C. Förhoppningarna är att ANDTS och Mobila Teamets arbete kommer bli ännu effektivare framöver. Mestadels av det som ANDTS-görs idag kommer att fortgå under 2024. Början av året kommer struktur och planering att fastställas.

Projekt och rapporter

De projekt och rapporter som utförs under 2023 kommer fortgå även 2024. Förhoppningar är att nya projekt igångsätts. Början av 2024 kommer rapporten "Vilka drogtrender är det i Helsingborg/Sverige och "Droganalys av avloppsproverna 2021–2023 att släppas. Under våren 2024 kommer Region Skåne erbjuda alla elever i årskurs 6 och 9 samt de som läser årskurs 2 på gymnasiet att vara med på deras folkhälsoenkät. ANDTS-samordnaren använder resultaten därefter i olika sammanhang.

Verktyslådan och SANDT-podden

Målsättningen är att dessa plattformar ska bli ännu mer attraktiv och fler som använder dessa. ANDTS-samordnaren samverkar med olika professioner för att detta ska uppnås.

Föräldramöten

ANDTS-samordnaren erbjuder ANDTS/förebyggande information till personal i olika sammanhang. Under 2024 kommer även detta erbjudas till föräldramöte, prioriteringsgruppen är högstadiet. Detta kommer göras själva eller tillsammans med Mobila Teamets personal. I dagsläget vet vi ännu inte hur stor efterfrågan är, därför kan det inte utlovas att närvara vid alla förfrågningar.

Utöka informationsflödet

Varje år samlas ANDTS-samordnaren och andra representanter (polis, Maria nordväst, elevhälsan med flera) för att informera viktiga samarbetspartner om ANDTS läget, vilken hjälp som erbjuds samt annan viktig information. Målsättningen är att detta ska fortgå och vidareutvecklas under 2024. Förra året var fokus på rektorerna, ska det vara elevhälsan, pedagoger och fritidspersonal detta år?

ANDTS-samordnaren informerar alla kommunala skolsköterskor och kurator på något av deras APT träffar varje år. Ska Mobila Teamet även följa med detta år?

ANDTS-samordnaren delar med sig relevant information till olika samverkanspartner varje vecka. Under 2024 kommer samordnaren att samla in andra verksamheters viktig information vid ett antal tillfällen och sprida detta i sitt nätverk. Funderingar på att skapa någon större konferens inom ANDTS i Helsingborg finns!